

Bétsből, Pénteken, November' 20-dikán 1818.

Frantzia Ország.

A' Szövetséges ármádák' Generál-stábjá' Kommandánsa Anglus Generál-Lajtnant *Murray*, ilyen napiparantsolatot tétetett közönségessé November' 1-ső napján a' fő hadi szállásról Cambray városából: ---“

„Lehetetlenség, hogy Feldmarschal Hertzog *Wellington* azon seregektől, mellyeket vezérteni szerentséje vala, elválhassék, a' nélkül, hogy egyszersmind köszönetét ne tésse azoknak, azon jó magokviselőteért, mellyel magokat azon idő alatt, míg ő alatta valának, megkülömböztették. Majd három esztendőök teltek-el azolta, hogy a' Szövetséges Hatalmasságok a' magok hadakozó erejének azon részét, melynek Frantziaországban lettmaradását az idő' környülállásai szükségessé tették volt, a' Feldmarschal ura bizták vala. Ha ez az ő Felsőgektől ő Uraságára bízott foglalatosság ő Felsőgekeknek kielégítettsékre telyesített; úgy ezt a' jó resultatumot tsak a' Vézér Generálisok' bölts belátóságának, 's az általok az alattok szolgáló Generálisok 's egyéb tisztek előtt mutatott jó példának, továbbá ezen utolsóknak, kik Generálisaiikat elő segéltették, végezetre mind ezeknél a' Contingentziáknál (különkülön minden Fejedelmek seregeiknél) uralkodott fenytéktartásnak lehet köszönni. Soha se' tekinthette a' Feldmarschal úr szemoruság nélkül azt az időpontot, a' melly ezen ármádáknak szolgálati állapotját, 's az ő egymássalvaló

összetsatolódásokat, a' melly ő Urasága 's ezen ármádák' vezérjeik 's egyéb tiszteik között eddig fennállott, elbontaná. Ő Urasága el nem titkolhatja, hogy melly kedvesek voltak reá nézve ezen összetsatolódási környülállások; 's kéri a' Vézér-Kommandáns urakat, hogy fogadják-el ezen ígéretet 's alattok való tiszteket is tegyék bizonyossá affelől, hogy ő Urasága soha meg nem fog szünni, mindent, a' mi őket illeti, részvétellet hallani, és hogy az azon három esztendőkre való visszacmlékezés, mellyek alatt néki az a' szerentséje vala, hogy az ő vezérilőjök lehetett, előtte mindenkor belesleszen.“

Nov. 9-dikén jelentette a' Straszburgi újság, hogy már akkor minden idegen seregek oda hagyták volt az Alsó Rénusi departamentet, 's Angouleme Hertzegét 13-dikára oda várták, ki ez úttal minden végvárat, mellyekben eddig idegen seregek kvártélyoztak szemügyre fog venni. Az utolsó Anglus seregek Nov. 17-dikéig maradtak Valenciennes és Cambray városokban. Az Orosz seregek November' 4-dikén, a' Szakszok pedig 7-dikén indultak útnak, 's így rendre.

Az úgy nevezett Royalisták vagy Fejérek' összeesküvésének historiája, mi nekutánna a' választási lármák a' departamentekben elvégződtek, ismét nagyon magára vonta a' közönség' figyelmét, kiváltképpen azért, hogy Canucinek 's a' többeknek, kik vélecegygyütt ily sokáig fogva tartatván, 's végezetre mint ártatlannak elbótsáttatván, elbótsáttatásuk után

ismét mások fogdosattak-el 's vonattak vizsgálás alá. A' mi a' *Canuel* 's társai elbótsáttatását illeti, erről ilyen megjegyzések jöttek-li az újabb levelekben: Minelutánna ezek sokáig híjába sürgettek volna, hogy ne tartásák tovább fogóságban, hanem állítsák őket bírák elejébe, 's ha bünösöknek találtnak büntessék-meg, ha pedig ártatlanok bótsásák-el őket, végezetre egyenesen a' Királyhoz intéztek egy könyörgő levelet, melyben egyebek közt így fejezik-li magukat: —

„Király! Az igazság oly adosság, mellyel a' Királyok az alattokvalóknak tartoznak. Ha a' megítéltetésnél egyéb eszköz nintsen hátra annak megmutatására; hogy Felséged tévedésre vétetett; hogy az az öszszceesküvés mellyel mi vádoltatunk, nem egyéb hanem csak a' Felséged' atyai szívének keserűtetésére ligondolatott mese légyen; 's hogy a' Fr. Royálisták se' nem háládatlanok, se' nem gonoszok, se' nem árulók: így mi azt kívánnyuk, hogy ítéltessek-meg. Mi megnyúgatni kívánnyuk Felségedet, 's visszaszerezni kívánnyuk magunknak azt a' bétülettet teljes bizódatmat, mellyel Felséged oly gazdagon fizette hűségekinket akkor, midőn Felségedet a' maga számkivettetésének idején kísértük 's oltalmaztuk. A' Frantziák között milliók találtnak, kik úgy éreznek mint mi, úgy beszélnék mint mi, 's úgy tselekedtek 's ezután is úgy fognak tselekedni, mint mi. A' mi megfoghatatlan történetünk, az óvéknek is szomorú előjelenése. A' mi sorsunknak látása által az ő bátorságok leverettetik, elméjük megzavaratik, 's az ő szíveket jégpolkrózt borítja-el, megrettenve kérdeznén: hogy ezután miképpen lehessen szolgálniok a' hazának 's a' Fejedelemnek? Végezetre — de ki kell-e valyón ezt is mondanunk? — már attól is tartanak, hogy üldözöbe fognak vétettetni — és, hogyjls ne' tarthat-

nának? látván, hogy azon embereket, kik csak nem régen hazajök' megtartójinak proklamáltattak, mostanában egy képzelt öszszceesküvésbe fonnyák-szörök, 's ezer irkálásokban vérszómjuzó átkozódásokkal üldözik őket. Mi nem kételkedünk azon, hogy Felséged a' mi elnyomtatásunknak határt fog tenni, 's minden jó Frantziának felelmecket cöszlatja. Frantziország meg fogja végezetre tudni, hogy öszszceesküvétek vagyunk-e mi, avvagy sokkal inkább azokunk a' homályban lappangó gonoszoknak áldozatjaink, kik titkos mésterségeket főznek ellenünk a' végre, hogy az indulatoknak meghasonlását annál tovább fenntarthassák, hogy az egyenetlenkedéseknek új tsirákat nevellhessenek, 's hogy ekképpen a' Felséged' legbetesebb ohajtásának teljesülését, tudniillik minden alattivalóinak a' hazához és Királyhoz viseltető szeretet által való egyesítettésüket, melly kettőt egymástól elválasztani lehetetlenség, meggátolhassák.“ —

Ennek a' gyökeres könyörgő levélnek lett végre az a' következése, hogy Generális *Canuel* 's a' társai, mint közelebb költ levelükben előbeszéllettük, az *Udvari Vádoló-szék'* elejébe állítottak, és ez őket, minelutánna minden addig folyt kikérdeztetési 's per-elintézési Aktákat megvizsgált volna, két napi tanátskozás után oly ítéletet mondott-li, hogy: *nints ok a' vádolásra.* — Hogy azolta ismét másokat fogtak-el 's vontak ugyan ezen úgynevezett *Fejér öszszceesküvésre* nézve vizsgálás alá, ez oly dolog, melynek okát ismét csak az idő fogja megmagyarázni. Az utóbb elfogattatott emberck, csak homályos sorsuak. A' neveik: *Gauze* és *Laftite*. Ezeknek kikérdezéséhez még nem fogtak hozzá.

Egy Párisi levélbe ily szavakkal rájzoltatik-le röviden a' most véghez ment választási munkának resultatuma: —

„Ez a munka úgy végződött, mint csak kívánni lehetett. Többire mind-oly követek választottak, kik hajlandósággal viseltetnek a mostani Országlósédekhez, mert tudják, hogy a haza tiszteletének 's szabadságának ott van a kútjaja, különben nép-despotismus válik belőlök. Vannak ugyan a választottak közt úgy nevezett nép' emberei is: de ellenben egy se' találatik olyan, kik az igen nagyra üzött royalismust a magok indulataik palástjával szokták használni.“

Nagy Britannia.

A Britannus népben nagy borzadást okozott egy önnöngyilkosság hírének elterjedése. Az, a ki ezt islekedte, egy a legtudósabb 's legnagyobb betsületben tartatott Prokurátorok között, egyéb tudományokban is megkülönböztetett jártassággal bíró, karakteréért is minden jó gondolkodású emberektől nagyon betsültetett hazafi, tudniillik az a *Sir Romilly Samuel* vala, kit az utóbbi képviselői választás' alkalmatosságával a *Wesminsteri* lakosok a Parlamentum tagjává választottak vala. Borotválkozó késsel ölte-meg magát. Ő, igen szép és fiatal, de tudonyavalyában szenvedő feleségével, friss levegővel való élés' kedviért *Wight* szigetén tartózkodott, a hol az aszszony hoszas és keserves sínlődés után Október' 29-dikén meghalaldott. Melly nagy hévséggel kellett neki ezen aszszonyt szeretni, megítélhetni csak abból is, hogy halálát csak más nap' s ekkor is csak nagy okossággal 's vigyázással merték neki a barátjai megjelenteni. De így is egyszerre szárnyű szomorkodás 's melankolizálás fogták el *Romillyt*. A barátjai reménylén, hogy a szerentsétlen helyről való citávozás talán enyhitené valami keveset az ő legergését, jóvalották neki, hogy a szigetet haladék nélkül odahagyván menjen-be *Londonba*, kiknek tanátslását

ő megfogadván még az nap' útnak indult *London* felé, a' hova 31-dikben megérkezett, de a' mikor már oly nagyon erőt vett volt rajta a' bänkodás, hogy a' forró hideglelte-belé. November' 1-ső napján azonközben még volt az Orvosoknak valami kevés reménsége, hogy a' hideglelest rolla elvehetik 's életét megtarthatják. Azonban reggel felé, kétségtívül újabban 's még nagyobb erővel reá jöven a' hideg, megszollította mellette egyedül ülő 's vigyázó leányát, 's mondta neki, hogy küldjön *Roget* nevű orvos Doktor után. A' leány alig lépik-ki az ajtón — *Romilly* az ágyból felugrik — kapja a' borotválhozó kést, 's önnön gégéjét ketté vágja, 's mikorra néhány minuták alatt Doktor *Roget* ott termett, már akkor a' beteg halva a' földön 's vérben feküdt. Hatvan esztendőt élt a' szerentsétlen. Kettős árvaságban hagyott egy leány és öt fiú gyermekeket. Eppen az nap' ölte-meg magát, a' mellyen felesége' holt testét az eltemettetésre *Londonba* behozták. — „Valamint nem régen (így szöll egy *Antropologus*) a' *Whitbread* halála által, ki hasonlóképpen egy borotváló késsel ölte-meg magamagát, úgy most ismét egy igen hatalmas lámoszoszlopát 's kormányozóját veszté-el a' Ministerekkel ellenkező rész. Ha ezen két nagy emberek' történetét meglekinívalaki, bajosan kerülheti-el, hogy arra a' gondolatra ne vetemedjék, hogy a' testbéli nagy erő 's a' lelki nagy tehetőség, ha valamely ritka emberben összszetsatolódva találatnak, mint két egymással ellenkező dolgozó principiumok, gyakran okoznak efféle különös szerentsétlenséget. Ezek mind kettő, oly nagy testi erőlködéssel, de azonban oly nagy elmésséggel el tudtak orákig beszélni, hogy a' vélek ellenkező részt is bámulásra indították. Úgy lehet gondoskodni, hogy mind kettőjelmek önnön maga meggyilkolását, a' nagy testi erő-

béli principiumnak a' lelki tehetőség' principiumán való győzedelmeskedése okozta. Sőt többet mondok, azt tudniillik, hogy nagyobbán minden önnöngyilkosokra nézve ugyan ezen okoskodást észrevételt vehetni-fel fundamentomul. Mikor egy ilyen emberben a' testi erőben álló principium a' maga heves kivánságának elnyerhetéséhez, vagy ha egyszer elnyerhette, annak megtartatásához való reménségét elveszti, azután ezen egész erejének tehetőségét arra fordítja, hogy ez, lelki erején crót vehessen 's úgy szollván tsúfot üzzön rajta, 's előbbeni megtsalattatásáért ezen állja boszszuját. Az olyan emberek, kildben tsak az egygyik erőnek, a' testinek vagy lelkinék, tehetősége van meg nagy mértékben, ritkán félhetnek az eféle történettől, az ilyen haláltól.“

* *

Londonban most a' többek közt két Déli Amerikai Deputatus tartózkodik. Az egygyik Közönséges Deputatusnak, a' másik tsak Uj-Grenadai Deputatusnak nevezi magát. Mind ketten katonákat verbuálnak 's hadi készületeket gyűjtenek 's küldöznek az Angliai kikötőhelyekből az Amerikai Támadóknak. De úgy látszik, hogy, ha talám az Anglus újságlevelek tsintalanul nem gantsoskodnak, úgy ezek a' Deputátuzok semmi egygyetértésben nintsenek egymással. Ezen vélekedésre Londonban a' *Times* nevű újságlevelek szolgáltattak okot, azáltal, hogy Nov. 2-dikán az egygyik, 5-dikán a' másik Deputátustól adtak-ki oly hirdetéseket, melyek egymással nagyon ellenkezni láttanak. Itt következik mind kettőjöknek Hirdetése. Az egygyikének, melly Nov. 2-dikán jött-ki, ez a' foglalatja: —“

„A' Veneczuelai független és egygyesült tartományok' Országlószékének Londonban lévő Közönséges Deputátusa szerentséjének tartja a' maga tiszteletét a' *Times* újságlevelek' kiadójának aján-

lani, és ötet arra kérni, hogy tegye közönségessé; hogy Generális *Bolivár*, Veneczuela' fő Kormányozója 's az Uj-Grenadai tartományok' Fő Kapitánya, ezen tartományok' lakosai engedelmével, ezekenek a' Spanyol seregtől való teljes megszabadittatását munkába vette legyen, a' melly végre *Marino*, *Perecz*, és mas Uj-Grenadai Obersterék, Veneczuelának segedelmével 's a' Generális *Bolivár* kormányozása alatt, a' katonai munkát az Uj-Grenadai vidékeken minden kitelhető iparkodással folytatják; a' lévén töreke-
désseknek elő ezélja, mellynek végrehajtatását remönlenni is lehet, hogy Uj-Grenadának a' maga szabadsága visszaadattassék; hogy az ő Országlószéke 's Congressusa, mellyet Spanyol Generális *Morillo* 1816-ban semmivé tett, helyreállittassék; a' melly iparkodásoknak már az a' sikere is lett, hogy *Casanare*, *Neiva*, es *Pamplona*, a' Spanyol uralkodás alól megszabadittattak. Ily lábon állván a' dolgok, azt is kinyilatkoztatja a' Közönséges Deputátus, hogy Generális *Mac-Gregor*, a' ki régebben Veneczuelában 's Uj-Grenadában szolgált, most pedig Londonban tartózkodik, sem Bolivártól sem valamely más Amerikai már láburaállott független Országlószéktől nintsen meghatalmaztatva arra, hogy tiszteket vagy köz katonákat Amerikának valamely részébe vigyeu, vagy hogy valakinék tisztségeket igérjen, 's magát azokért megfizettesse; 's végre, hogy valamelyik független Státusnak számára pénzt költsönözzön, 's Contractusokat tsináljon. A' fennemlített Közönséges Deputátust nagyon el fogja kötelezni a' *Times* újságlevelek Riadója, ha ezen Hirdetést közönségessé teszi, minthogy ez, valamint a' közönségre úgy az említett Amerikai független Országlószékekre nézve is nagyon hasznos fog lenni. Költ *Grafton* - utzában November' 1-ső napján.“

A' másikkak Hírdetése ugyan ezen Times nevű újságban November' 3 - dikán: —

„Minekutánna az Uj-Grenadai Patrióták a' fő városnak *Santa-Fének* 1816-ban Királyi Generális *Morilló* által történt megvéttetésé után magokat a' *Copenaresi* téségekre 's *Tunia*, *Socorro* és *Pamplona* tartományokba visszavonták volna, itt azolta magokat fenntartották, megoltalmazták, független Ország-lást állítottak-fel, 's a' Spanyol seregeknek, melyek őket meghódítani iparkodtak, mind ez ideig ellentállottak. Hogy a' Spanyolokat *Santa-Féből* is egészen ki nem kergethették, az okozta, hogy fegyver 's munízió dolgában fogyatkozássok volt. Erre nézve ötlet az Uj-Grenadai Congressus meghatalmazta, hogy pénzt vehessen költsön 's ezen Congressus' nevében Contraktusokat tsinálhasson; *Mac-Gregor* Generális pedig ugyan ezen Republikának már most a' fő vezére. —

„Aláírta: *Don-Jose-del-Real*, „az Uj-Grenadai öszszeszővételkezett 's egygyesült tartományok Deputatusa.

Ezen Hírdetésekből úgy látszik, hogy az úgynevezett Venezuélával Uj-Grenada nem akar egygyütt dolgozni, hanem ez maga különösen akar egy se' Venezuélától se' Spanyolországtól nem függő Republikát felállítani. Egy Anglus újság, mint hozzá lehet vetni, a' Kurir, ily megjegyzéseket tesz a' felhozott két Hírdetésekre: —

„A' Times újságlevelek, úgymond, Nov. 2 - dik és 3 - dikán két emberektől, kik Londonban a' Venezuélai Tánadók ügyén hathatósan dolgoznak, egymint egy Venezuélai Közönséges Eeputatus-tól 's egy Uj-Grenadai Deputátustól, két leveleket (Hírdetéseket) adának-ki. Né-künk úgy látszik, hogy az első ezen Deputatusok közzül megirigyelte *Mac-*

Gregortól, hogy az ő verbuálása Angliában ily szerentsésen foly; melyre nézve kinyilatkoztatja, hogy *Mac-Gregornak* Amérikában se' egygyik se' másik független Országlószék, és így se' Venezuélá se' Uj-Grenada hatalmat nem adott fegyveres seregek verbuálására. A' második Deputatusnak levele valamivel betsületesebb; legalább nem mondja az elsőnek egyenesen, hogy hazud; hanem kimondja azt egyenesen, hogy ő maga Uj-Grenada' számára katonákat verbuál és pénzt veszfel költsön, ha kap, 's Contraktusokat is tsinál, mellyrevaló meghatalmaztatását meg is tudja mutatni; *Mac-Gregort* pedig az Uj-Grenadai fő vezérének nevezi. Ugy látszik, így folytatja szavait ezen újság, hogy a' mi manufakturistáinknál, hitelt talált ezen utolsó Deputatus, mint-hogy a' Themse vizéről már két, mindenféle hadi-készületekkel terhelt hajót indított átnak Amérika felé. Némelyek úgy itélnek, hogy ha addig, míg *Mac-Gregor* megérkezhetne, *Bolivár* Uj-Grenadát Venezuélával öszsze találja tsatolni, ekkor *Mac-Gregor* előbb a' *Portobellói* kikötőhelyet 's *Panamát* elfoglalni, 's innét útját *Peru* vagy *Chili* felé venni, 's ott magát *Lord Cochranéval* egygyesíteni, fogja.“

Német Ország.

Ugyantsak a' mindjárt említett *Bavariai* újság meghatározott módon viszza veszi azon tudósítását, mellyet nem ragen hasonlóképpen az Anglus Ministeri Kurirból vett volt ki, tudniillik hogy *Aachenben*, *Bonaparténak* más egésségesebb helyre lejendő vitettetéséről szó lett volna. Azt mondja, hogy nem igaz.

Angouleme Frantzia Királyi Princz Nov. 9 - dikén reggeli 10 órákor véletlenül *Aachenbe* érkezett — Hertzeg *Richelieu*höz szállott — 's általa haladék nélkül a' Monarkhák' látogatására kísértetett. Mint mondják, tsak 24 órát akar *Aachenben* tölteni.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Páparól November' 15-dikén. A' Pápai Collegiombéli Tanuló Ifjuságról örömmel írhatjuk, hogy nem alván elment a' pénznek napról napra érezhető kevesedése, még is annak száma mind inkább inkább neveddik, úgy hogy ezen Oskolai esztendőben a' Historiát, Physicát, Statisticát, Görög Deák Literatúrát, Philosophiát, Mathesist kilentzenőten, a' Theologiát és Orientalis nyelveket negyvennyolctan halgatják rend szerént, kiknek szembe tűnő szaporodások arra indította a' Collegiom' Igazgatóját, hogy a' Tudományoknak jobb rendel és nagyobb kiterjedésbe leendő taníttatására nézve is még egy Auditorium nyitassék ki számokra, és e' szerént már most két Auditoriumba halgatják a' felső Tudományokat átollába négy Tanítóktól. Az új Auditorium leg. kivált a' Theologiai Tudományoknak lévén szenteltelve, azt érzékeny buzdító Deák Beszéddel nyitotta ki folyó November' 4-dikén T. T. Sebestyén István Theologiát tanító Professor Ur, számos Világi és Egyházi Elöljárók jelenlétébe, mely beszédben különösen emlékeztette a' Tanulókat a' fő Tiszteletű Superintendentia és a' Pápai Szent Ekklé'sia eránt tartozó háladatosságra, mivel hogy az Ekklé'sia ezen hasznos végre feláldozta azon költséges épületjét, mely különben Professori lakás volt, a' fő Tiszteletű Superintendentia pedig annak külső alkottatásához megkivántatott költségeket kiszolgáltatta, továbbá szívekre kötvén a' Tanulóknak a' törvények eránt tartozó engedelmességet, szorgalmatosságot, a' jó rendet és átallyába a' jó erkölcsök gyakorlását, gyökeressen megmutogatta azt is a' tisztelt Professor Ur, mely elmulthatatlan szükséges legyen a' Lelki Pásztorságra igyekezőknök a' Szent

Írás helyes értelmére nézve a' napkeleti nyelveknek tanulása, mellyeket ezen Auditoriumba egy az Igazgatóságtól erre különösen kinevezett Praeses által a' maga felügyázása alatt fog taníttatni, maga az Exogeticumokat több pápi Tudományok mellett szélesebb kiterjedésbe vivén —

Hasonló lépésekkel halad elő a' Collegiom' Könyvtárának szaporodása is, mellynek befogadására az eddig volt Ház elégtelen lévén e' részbe is gondoskodott a' Helybéli Igazgatóság, mert tágosabb helyet mutatott ki a' célhoz képest, a' hova már által is szállítottak a' könyvek. Nem lehet itt méltó háladatossággal vissza nem emlékezni azon Tudományokat kedvelő Jóltévők' neveire, kik Collegiumunknak ezen hintsét sok szép tudós könyvekkel gazdagították. Első helyet érdemel ezek dőzt, néhai Tek. Chernel Sámuel Kapitány Ur, ki még 1795-dik esztendőben régi Collegiumunknak megmaradott könyveit egész Könyvtárának által ajándékozásával bővítette, egyszersmind annak fenntartására sőt időről időre leendő szaporíttatására bizonyos tőke pénzt is állandó fundusul rendelt. Ezen dítséretre méltó példát követték osztán néhai Tiszt. Tudós Gozon Ur, Tiszt. Boka Ur, Tiszt. Szikszai József Ur, nemkülömben Kiss János Ügyvédő Ur számos válogatott könyveket küldvén belük közül az utolsó a' közel 400 darab könyvein és Thecaján kívül még két Harangokkal is megajándékozta Collegiumunkat abbéli háladatosságának is megmutatására, hogy ezen Collegiomba vette meg fundamentomát tudományos kifőrmáltatásának. — Nem kisebb háladatossággal említheti Tek. Mészél Imre Tábla Bíró Urnak is példás buzgóságát, melly szerént boldogult Iparól néhai Tek. Pázmándi Sámuel Urtól reáma-

radott Bibliothekának nagy részét Collegiomunknak által ajánlotta. — A' Jó Isten támaszszon több ilyen Maccenasokat is Collegiomunknak!

Nemes Thuróczi Vármegye, ezen helyzetetésére nézve szép 's nemességének régiségére jeles Megye, Mélt. Révai Bárány János Urnak Szklabina és Blatnicza Várak' Örökösének Cs. K. Kamarásnak, Bányász Tanácsosnak, Felső Magyar Országban a' Bányák Fő Inspectorának, és a' Bányász Törvényszék Elölülőjének, mint Nemes Thuróczi Vármegye örökös Fő Ispánjának, és mostani Administratorának Elölülése alatt Szent Mártonyban Sept. 28-dikán a' folyó eszt. 1828. Választó Gyűlést tartott, melly a' Mélt. Administrator Urnak bölts előreváló készítése, és bevezető fontos beszédének ereje által olly szerentsésen ment végbe, hogy mind ezen Tek. Vármegyének Rendei, mind Nemes Liptó, Árva, Trentsin, Bars, és Zolom Vármegyék-ből ide sereglett igen számos Vendégek különös örömmel 's meglelégedéssel teltek-el; mert az Administrator Urnak minden részrehajlás nélkül és egyedül a' törvényes szabadságra néző Candidálásaira egész megnyugtatással tekintvén a' Nemes Rendek, és az eddigi foglalatatoskodó Tiszt Uraknak hivatalbéli hívségeket, és buzgó szorgalmatosságokat megbetsülni kívánván, egymás után a' Tisztviselő Urakat hivatalaikban újonnan meghagyták. Így tehát most is 1 - ső Vice Ispány Tek. Beniczky József Ur, 2 - dik Vice Ispány Ts. Justh Gábor Ur, Fő Notarius Ts. Justh Ferencz Ur; Fő Birák pedig Tek. idősb Rutkay János, 2 - dik ifjabb Rutkay János, 3. Lehoczky Imre, 4. Rakovszky Elek Urak; Fő Fiscalis Ujhelyi Pál Ur; Fő Perceptor Zátüreczky István Ur; az utak Fő Igazgatója Beniczky Sándor Ur. Így köz megegyezéssel végződ-
vén a' Tisztválasztás, Mélt. Administra-

tor Ur több Táblabirákat méltóztatott kinnevezni, 's ezek között Alsó Matyasóczi Matyasovszky János Urat, a' Királyi Directoratusnál lévő érdemes Archivarius! A' Gyűlést nagy vendégség követte, melly nemcsak Mélt. Administrator Ur asztalánál, hanem a' három Vendégfogadóban is tartatott, úgy hogy a' Vendégek száma több százakra menne. A' vig chéd-
lés alatt Felső Uralkodónknak egésségéért, a' Palatinusnak, ő Cs. Fő Hercegségének, az Ország Nagyainak, és a' Magyar Nemzetnek egésségéért vig köszöntések tétettek. Ez utolsó azon kifejezéssel: „Boldog az a' Nemzet, mellynek Constituziója vagyon!“ Az öröm napot vig táncz rekesztette-be, mellyben kiváltképpen a' Nemzeti tánczok nagy kedvet találtak.

Tudományos Dolgok.

Historiai tarlozások a' könyv-égetésről.
A' Bétsi egygyik Tudományos újság ezt beszéli: *Nyolczadik Henrik* Angliai Király' országlása alatt történt, hogy Tomstal Londoni Püspök oly türelemes gondolkodású ember lévén, hogy az akkori idővel ellenkezőleg magokat az írókat nem bántván munkáknak megégettetésével is meglelégedett, az Uj-Testamentom' Findal által lett fordítását bizonyos hibájiért elégettetni kívánta. Eltökéllette tehát magában, hogy az egész kiadást megveszi 's tüzre téteti. Eppen *Antwerpiában* volt, mikor ez a' gondolat eszébe jutott. E' történt 1529-ben. Megmondja szándékát egy otlévő Anglus kereskedőnek, 's reá bizza a' dolgot. Ez a' kereskedő Tindálnak titkos barátja lévén, megmondja neki mit bizott reá a' Londoni Püspök. Tindal volt, a' ki leginkább örvendett a' dolognak, mivelhogy a' munkának első kiadásában nagyon sok hibák esvén a' nyomtatáskor, azon törtécszit, hogy miként adhassa - ki másodszor. Pénze nem volt reá. Tehát jó szívvel által engedte az egész első ki-

ást, 's a' pénzt a' Püspöktől kezébe vette, 's a' második kiadásra fordította: a' Püspök pedig a' könyvet Londonnak Cheapside nevű útjában megégetteté. Azonkívül, hogy ez a' tselekedet a' népnek bosszankodást okozott, melly azt úgy magyarázta, hogy az Isten' szavai égettetek volna meg, e' mellett még a' megégettetett könyv eránt is felgerjesztette a' köz figyelmet 's azt okozta, hogy a' második kiadásnak elkészülését alig várta az olvasó közönség 's kapsi módon megvásárlotta, há még egyszer olyan drága lett volna is. A' *Tindal* könyvkalmárját azonban Londonban az Angliai fő Cancellarius magához hívatván kérdezte tőle 's bizonyossá tette, hogy soha semmi baja nem fog lenni, csak mondja meg: hogy ugyan kik voltak *Tindal*nak azok a' jó emberci Londonban vagy Antwerpban, kik *Tindalt* arra segítették, hogy ezen fordítását ismét könyomtattathassa? — Soha se' volt néki, így felelt a' *Tindal* kalmárja, egy könyvnek könyomtattatásában is nagyobb segédemre senki, mint ezen fordításnak könyomtattatásában a' Londoni Püspök.

Ezen *Henrik* Király ideje alatt, mind a' két rész' írásait egyformálag, *Eduard* alatt csak a' Catholicusokét, *Maria* alatt a' Protestansokét, *Ersébet* alatt pedig a' Politikusokét égették.

Ezen Királyné egyszer a' híres Bakó Verulamiuszt maga elejébe bocsátatván, valamely könyvről, melly ezen tudósnak megvizsgálás végett által adattatott vala,

tudakozódván, kérde tőle, hogy hát mit tart a' könyvről? talál-e benne valami olyant, a' miből *felségárlást* lehetne kihozni? — „Nints benne, így felelt Bakó, semmi nyoma az árlásnak: de tele van ám lopással; mert a' mi jót benne találtam, mind *Sallustiusból* és *Tacitusból* van véve.“

Angliában ugyan a' revolutzió alatt már nem állott-fenn semmi censúra, de a' tökéletes nyomtatási szabadság ott is csak 1694-től fogva áll-fenn. Akkor nyert teljes törvényes erőtt néki a' Parlamentum' alsó háza.

J e l e n t é s .

Némelly helyekről tudósítatván a' felől, hogy azon Munkátskának, mellyet a' múlt 's jelenvaló Félesztendőben ezen cím alatt közlöttünk a' Magyar Kurír Erdemes Olvasóival: „Recenziók és azokra adott Feleletek:“ az Ujság boricékokból imitt amott több árkusai kivesztek, noha azok innen minden Ujságok mellett hijjánosság nélkül küldöztettek el: ezennel jelentjük, hogy a' két első árkust kivévn, mellyek felesleg itt sem találhatnak, a' többi árkusokkal készek vagyunk, az elveszett árkusok hijját kiegészíteni, mihelyt megtudjuk, hova másoda betűjü árkusok kívántatnak. Egyszermind azt is jelentjük, hogy az egész Munka, melly 15 árkusnyi, 's a' melly az Olvasó Közönség előtt tudunkra, kedvességet nyert, most már minden Rendes Könyváros boltokban megszerezhető. Az arra 1 for. 30 krajtzár.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó cédulában: —
 November' 17-dikén 243 — 18-dikén 243 — 19-dikén 244⁷/₈ — forintot.

A' gabona' Posonyi mérőjének középára némely piatzokon: —

	Buza.	Elegyes	Ro's	Arpa	Zab	Kukoritzá
Budaviziyban Nov. 11-én	3 ¹ / ₃ — 4 fl.	2 — 2 ² / ₃ fl.	— —	2 fl.	1 fl. 20kr.	2 fl. 10 kr.
Femesváron 6-dikén	2 ¹ / ₃ — 3 fl.	1 fl. 52 kr.	— —	1 fl. 15 kr.	1 fl. 7kr.	1 fl. 30 kr.
Bétsben 3-dikén	6 fl. 30kr.	— —	3 fl. 57k.	3 fl. 12 kr.	2 fl. 45kr.	— —
— 7-dikén	7 fl. 35 kr.	— —	3 fl. 45k.	2 fl. 57 kr.	2 fl. 50kr.	— —